

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 7.Pf.20.434/2025/5-II.

A felperesek:

I.r. felperes I. rendű (felperes címe)

II.r. felperes II. rendű (felperes címe)

A felperesek képviselője:

Dr. Ravasz László Endre ügyvéd (ügyvéd címe1)

Az alperes:

alperes (alperes címe)

Az alperes képviselője:

Dr. Ruszoly-Boza Tünde kamarai jogtanácsos (alperes címe)

A per tárgya: végrehajtási jog fenn nem állásának megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 10.P.21.427/2022/20.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy annak az elsőfokú ítélelhozatal helyének és idejének megfelelő keltezése: Budapest, 2023. június 23.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül egymás között egyenlő arányban a felperesnek 800.000 (Nyolcszázezer) forint másodfokú perkoltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A megállapított tényállás szerint az alperes jogelődje mint hitelező és a felperesek mint hitelfelnevők között 2007-ben hitel és jelzálogszerződések jöttek létre, melyekkel kapcsolatban a felperesek közokiratokba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatokat tettek. Az alperes jogelődje a szerződéseket közokirattal felmondta, melyet a felperesek 2013. december 2-án átvettek, a teljesítési határidő 2013. december 7-én letelt. Az alperes jogelődje nem indított végrehajtási eljárást, de a követelését az alperesre engedményezte. Az alperes a 2018. február 15-én kelt levelével tájékoztatta erről a felpereseket, egyúttal felhívta őket a tartozás kiegyenlítésére. A 2018. június 21-én kelt, a felperesek által 2018. június 28-án szabályszerűen átvett felszólító levelével az alperes ismét felszólította a felpereseket tartozásuk megfizetésére, de végrehajtási eljárást azóta sem indított, és azt követően nem szólította fel a felpereseket írásban teljesítésre.

[2] A felperesek pontosított keresetükben kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperesnek nem áll fenn a végrehajtási joga a jogelődje által kötött szerződésekből eredő követelésekre, és marasztalja az alperest perkoltségükben.

[3] Indokolásként arra hivatkoztak, hogy a végrehajtási jog a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 324. § (1) és 327. § (3) bekezdése alapján 2018. december 8-án elévült. Keresetük jogalapjaként megjelölték még a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 23/C. § (1) és (2) bekezdéseit. Előadták, hogy keresetük megfelel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételeknek. A megállapítás azért szükséges, mert fennáll a vagyoni károk és személyiségi jogi sérelmek lehetősége, és az elévült követelés miatt szerepelnek a Rendszer negatív listáján. Az elévülési idő a teljesítési határidő 2013. december 7. napján történt lejártával megkezdődött, és azt kizárólag a végrehajtási cselekmények szakíthatták volna meg. A Kúria ügyszám1 számú határozatában foglaltak szerint ugyanis a záradékolható közokirat minősül végrehajtható határozatnak, ezért alkalmazandó a Ptk. 327. § (3) bekezdése. Perkoltségüket a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a

továbbiakban: Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja szerint kérték megállapítani azzal, hogy jogi képviselőjük nem köteles áfa fizetésére.

[4] Ellenkérelmében az alperes a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[5] Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a felperesek nem terjeszthetnek elő megállapítási keresetet, mert a Pp 172. § (3) bekezdésében foglalt feltételek nem állnak fenn. Egyrészt az elévülés jogi ténynek minősül, másrészt egyéb megfelelő eljárási eszközök állnak a felperesek rendelkezésére, mert az elévülésre hivatkozással megakaszthatják a végrehajtási eljárást. Továbbá egy, a felperesek keresetének helyt adó ítélet sem lenne akadálya annak, hogy végrehajtást kezdeményezzen velük szemben. Számukra a végrehajtás megszüntetése iránti per jelenti a jogvédelmet. A felperesek pernyertességük esetén sem kérhetik a KHR rendszerből történő törlésüket. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla ügyszám2 számú ítéletére. Előadta továbbá, hogy 2018. február 22-én fizetési felszólítást küldött a felperesek részére, ezért az elévülési idő ekkor megszakadt. A 13. sorszám alatti perfelvételi iratában ezt a tényelődását azzal egészítette ki, hogy a 2018. június 21-i keltezésű levelében ismételt felszólította a felpereseket a tartozás megfizetésére, melyet a felperesek 2018. június 28-án átvettek. Ezzel az elévülés a Ptk. 327. § (1) bekezdésére figyelemmel ismét megszakadt.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesnek a felperesek mint adósok és az alperesi jogelőd mint hitelező között létrejött szerződésekből eredő követeléseire nem áll fenn a végrehajtási joga. Kötelezte az alperest, hogy 1.500.000 forint eljárási illetéket fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak, az állami adó- és vámhatóság illetékbevételei számlájára. Rögzítette, hogy az illetékfizetési kötelezettség az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 60. napon válik esedékessé. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek személyenként 800.000 forint perköltséget.

[7] Ítéletének indokolása szerint elsősorban azt vizsgálta, hogy a felperesek végrehajtási jog fenn nem állásának megállapításra irányuló keresete megfelel-e a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglaltaknak. Megállapította, hogy marasztalást nem kérhetnek, és a kereset szükséges jogaik megóvása érdekében. Az ítélet anyagi jogereje ugyanis lehetővé teszi a felperesek számára végrehajtási eljárás megindításával járó hátrányok elkerülését, ennek lényegében az egyetlen lehetséges eszköze. E körben utalt a BH2016. 119. és a BH2015. 71. számú döntésekre, a Fővárosi Ítéltábla alperes által hivatkozott ügyszám2 ítélete vonatkozásában pedig rögzítette, hogy azt a Kúria ügyszám3 számú határozatával hatályon kívül helyezte. Volt tehát helye megállapítási kereset benyújtásának.

[8] A Kúria ügyszám4. számú és a BH2014. 151. számon közzétett eseti döntése alapján a per érdemét illetően megállapította, hogy a közjegyzői okiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatok végrehajtandó okiratnak minősülnek, amelyet a Vht. 23/C. § (1) bekezdése alapján a közjegyző végrehajtási záradékkal láthat el. Ezért a Ptk. 327. § (3) bekezdése szerint az elévülés csak végrehajtási cselekményekkel szakítható meg. Az alperes nem kezdeményezett végrehajtási eljárást, a felpereseknek küldött felszólítások pedig nem minősülnek végrehajtási cselekménynek. Ezért a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján az alperes

végrehajtási joga elévült, az nem áll fenn. Erre tekintettel a felperesek keresetének megfelelően határozott.

[9] Az elsőfokú bíróság ítélete elleni fellebbezésében az alperes annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, valamint a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

[10] Egyrészt a megállapítási kereset megengedhetősége körében a Kúria ügyszám5 számú ügyében előterjesztett, és a fellebbezéshez csatolt indítvány alapján Jpe.ügyszám6 számon folyamatban lévő jogegységi eljárásra hivatkozással előadta, hogy a megállapítási kereset a végrehajtást nem zárja ki, ezért jogmegóvásra nem alkalmas. Másrészt az elévülés megszakadását illetően indítványozta, hogy a másodfokú bíróság térjen el a Kúria felperesek keresetében hivatkozott ügyszám7 számú ítéletétől annak kimondásával, hogy a Ptk. 327. § (1) bekezdése irányadó a perbeli követelés elévülésének megszakítására, a (3) bekezdés alkalmazása kizárt. Hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla ügyszám8 számú ítéletére és előadta, hogy a Kúria korábban folytatott joggyakorlata téves, mert nem teljesülnek a Ptk. 327. § (3) bekezdésében írt feltételek, és a Vht. 23/C. §-a szerinti jogintézményre nem alkalmazható a Vht. 13. § (1) és (5) bekezdése. A perbeli esetben ugyanis nincs elévülés megszakítására alkalmas eljárás, és nincs határozat, figyelemmel a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 111. §-ára. A szabályozás nyelvtani és jogtörténeti értelmezéséből azt a következtetést vonta le, hogy a Ptk. 327. § (3) bekezdése nem válik alkalmazhatóvá amiatt, mert fennállnak a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal történő ellátásának feltételei. Másodfokú perköltségét az Ükr. 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján számított jogtanácsosi munkadíj és a fellebbezési illeték összegében kérte megállapítani.

[11] Utóbb a ügyszám9/4. számú beadványában ezt azzal egészítette ki, hogy a fellebbezésben hivatkozott jogegységi eljárásban a végrehajtási záradékkal ellátható közjegyzői okiratba foglalt követelés elévülése tárgyában időközben megszületett a 9/2023. számú Jogegységi határozat (a továbbiakban: 9/2023. számú Jeh.), és ezért az elsőfokú bíróság ítéletében (az [56] bekezdésben) hivatkozott BH2014. 151. számú eseti döntés már nem alkalmazható. Előadta, hogy a jogegységi határozat érvelése teljes egészében megegyezik az írásbeli ellenkérelmében előadottakkal, ezért azt változatlanul fenntartotta. E körben hivatkozott a Pp. 214. § (3) bekezdésére.

[12] Tényelőadását azzal egészítette ki, hogy 2019. január 2-i keltezéssel újabb fizetési felszólítást küldött a felpereseknek, melyet azok 2019. január 9-én átvettek. A 2023. március 16-i felszólítását az I. rendű felperes részére küldte meg, aki azt 2023. március 31-én vette át. Majd 2024. március 5-én újabb felszólítást küldött mindkét felperesnek, amely az I. rendű felperes részére 2024. március 12-én, a II. rendű felperes részére pedig március 27-én kézbesítésre került. Ezáltal az elévülési idő ismételten megszakadt. Beadványához csatolta a felszólító leveleket és az azokhoz tartozó tértivevényeket. Utalt továbbá arra, hogy a felperesek 2022. január 22-én megindították a pert, ezáltal az elévülés nyugodott. Kifejtette, hogy a fentiekre tekintettel nem telt el öt év az elévülést megszakító cselekmények nélkül.

[13] A másodfokú tárgyaláson a bíróság kérdésére előadta, hogy a ügyszám9/4. számú beadványt azért a másodfokú tárgyalást megelőző napon terjesztette elő, mert megváltozott a jogi képviselő személye, bár elismerte, hogy a 2019. évi felszólítás esetében erre nem

hivatkozhat. A 2023. évi felszólítások tekintetében azonban a Pp. 373. § (2) és (3) bekezdései alapján helye van az utólagos bizonyításnak, mert az elsőfokú eljárás során joggal volt abban a hitben, hogy nem kell csatolnia az újabb felszólításokat, ugyanis a 2018. évi felszólítások önmagukban kizárták az elévülést.

[14] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokai alapján. Kérték továbbá tárgyalás tartását, valamint az alperes másodfokú perköltségükben való marasztalását az Ükr. 3. § (2) bekezdése alapján azzal, hogy jogi képviselőjük nem tartozik áfa körbe.

[15] A 2024. november 13-án tartott fellebbezési tárgyaláson kiegészített indokolásukban előadták, hogy a ügyszám9/4. számú beadványban az alperes által hivatkozott, az elévülést esetleg megszakító tények nem vehetők figyelembe, mert azokat az alperes önhibája miatt nem adta elő korábban, utólagos bizonyításnak tehát nincs helye. Mivel az alperes a fellebbezésében sem hivatkozott a 2023. évi felszólításokra, ezért a ügyszám9/4. számú beadvány a fellebbezés megváltoztatásának minősül. A 2024. évi felszólító leveleknek pedig egyébként sincs már jelentősége, mert addig az elévülés a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján is bekövetkezett.

[16] A felperesek a ügyszám9/8. számú beadványukban kérték, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 131. § (1) bekezdése alapján kezdeményezzen alkotmánybíróági eljárást – egyebek mellett – annak megállapítására, hogy a 9/2023. számú Jeh. sérti az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdését, és ezen eljárás befejezéséig függessze fel a fellebbezési eljárást. A ügyszám9/9. számú beadványukban a Pp. 373. § alapján keresetváltoztatást terjesztettek elő, és – látszólagos tárgyi keresethalmazatban – másodlagos kereseti kérelmükben kérték az alperes jogelődjével mint hitelezővel 2007-ben kötött hitel és jelzálogszerződések érvénytelenségének megállapítását.

[17] A fellebbezés alaptalan.

[18] Az alperes a keresetnek teljes egészében helyt adó elsőfokú ítélet ellen a kereset elutasítása érdekében fellebbezett. Így tehát az elsőfokú ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdése alapján – fellebbezés hiányában – jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a másodfokú felülbírálat annak egészére kiterjedt. Ennek során a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte és a tényállást helyesen állapította meg. Az abból levont jogi következtetéseivel, illetőleg a meghozott döntéssel is egyetértett, annak indokaival azonban csak részben.

[19] A perben – a másodfokú eljárás során is – három jogkérdés volt vitás a felek között. Egyrészt az, hogy a felperesek egyáltalán jogosultak voltak-e a megállapítási kereset előterjesztésére, azaz fennálltak-e annak a Pp. 172. § (3) bekezdésében írt feltételei. Másrészt, amennyiben igen, úgy alkalmazható-e az elévülésre az adott esetben a Ptk. 327. § (3)

bekezdése. Harmadrészt – ha ez a szabály nem irányadó – vitás volt, hogy bekövetkezett-e az elévülés a Ptk. 327. § (1) bekezdését is figyelembe véve. A 2024. november 13-án megtartott másodfokú tárgyaláson felmerült továbbá, hogy az alperes ügyszám9/4. számú beadványa – az abban előadott új tényekre tekintettel – eljárásjogi szempontból miként minősül.

[20] Az első kérdést illetően a megállapítási per megindítása feltételeinek vizsgálata tárgyában – a másodfokú eljárás tartama alatt – meghozott, és a Lap 2024. április 10-i, 2024/61. számában megjelent 4/2024. jogegységi határozat 1. pontja kimondta, hogy a Pp. 172. § (3) bekezdése alapján – az elévülés joghatásaként – indítható annak megállapítása iránti per, hogy a követelés bírósági eljárásban nem érvényesíthető, ha a megállapítást kérő féllel szemben a jogosult a közjegyzői okiratba foglalt követelés érvényesítése iránt nem kezdeményezett végrehajtási eljárást. A 2. pont alapján a Pp. 172. § (3) bekezdése szerinti ilyen perben kötelező erejüként nem hivatkozhatóak a Kúria gyűjteményében közzétett ügyszám10 és ügyszám11. számú és az azokkal azonos tartalmú határozatai, ha a fél – az elévülés joghatásaként – annak megállapítását kéri, hogy a közjegyzői okiratba foglalt követelés vele szembeni bírósági eljárásban nem érvényesíthető.

[21] A döntés indokolásának [48] bekezdése alapján a Pp. 172. § (3) bekezdésében meghatározott negatív megállapítási per a fél bírósághoz fordulás jogának kiteljesítésére szolgál abban az esetben, ha azt a felperes a vele szembeni követelés elévülésére hivatkozással azért indítja, mert nem került sor a közvetlen végrehajtási eljárás elrendelésére, azaz nincs olyan eljárás (per) folyamatban, amelyben a jogvédelme érdekében felléphetne. Az [56] bekezdés szerint a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy ilyen esetekben jogvédelmi szükséghelyzet keletkezik, és a megállapítási kereset jogvédelmi célja az, hogy a felperes elhárítsa a veszélyeztetett helyzetét (a közvetlen végrehajtási eljárást mint veszélyt előidéző körülményt), elkerülje a végrehajtási eljárás negatív következményeit. Ha folyamatban van a végrehajtási eljárás, akkor értelemszerűen már a végrehajtás megszüntetése iránt per indítása a jogvédelem megfelelő eszköze. Amíg azonban a végrehajtást nem indították meg, nem lehet elzárni a felet attól, hogy ezt a számára igen hátrányos eljárást megkísérelje elkerülni (indokolás [62] és [63] bekezdés). Erre tekintettel a Kúria úgy döntött, hogy a nem sui generis megállapítási perek esetén a Pp. 172. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy a megállapítás iránti per megindításához szükséges jogvédelmi igényt nem zárja ki, hogy a felperessel szemben nem rendeltek el végrehajtási eljárást (indokolás [66] bekezdés).

[22] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi) 42. § (1) bekezdés második mondata kimondja, hogy a jogegységi határozat a Lapban történő közzététel időpontjától kötelező a bíróságokra. Erre tekintettel a másodfokú eljárásban már alaptalanul érvelt az alperes amellett, hogy az adott esetben a megállapítási keresetnek nem volt helye. Helyesen járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor a BH2016. 119. és a BH2015. 71. számú eseti döntésekre hivatkozással megengedhetőnek találta a felperesek keresetét, és érdemben vizsgálta azt.

[23] Az elsőfokú bíróságnak a Ptk. 327. § (3) bekezdése alkalmazhatósága tekintetében elfoglalt álláspontját azonban nem osztotta a Fővárosi Ítéltábla. Ugyanis az elsőfokú ítélet meghozatalát követően a Lap 2023. december 27-i, 2023/190. számában megjelent a 9/2023. számú Jeh., amelynek 1. pontja kimondta, hogy a Ptk. 327. § (1) bekezdésében felsorolt cselekmények akkor is megszakítják a követelés elévülését, ha a közjegyzői okiratba foglalt követelés végrehajtási záradékkal történő ellátásának a Vht. 23/C. § (1) és (2) bekezdése szerinti feltételei fennállnak. A határozat 3. pontja szerint ezért a ügyszám4. számú határozat és az azzal azonos tartalmú egyéb határozatok a továbbiakban kötelező erejüként nem hivatkozhatóak.

[24] A határozat indokolásának 22. bekezdése szerint a Ptk. 327. § (3) bekezdése három konjunktív feltétel fennállása esetén alkalmazható: ha az elévülési idő megkezdődött, azt egy, az annak megszakítására alkalmas eljárás megindítása szakította meg, és ebben az eljárásban végrehajtható határozatot hoztak. Az első feltétel teljesülése általában nem vitás, mert az elévülés kezdete a Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján a követelés esedékessé válásának időpontja, amit ilyen esetekben közokirat tanúsít. A közjegyző azonban a Kjt. 112. §-a és a Vht. 23/C. §-a szerint az arra alkalmas okiratot csak záradékkal látja el, de határozatot nem hoz. A közjegyző ezen tevékenysége nem ítélező tevékenység, jogvitát nem dönt el, mert a követelést, annak megalapozottságát nem vizsgálhatja (1423/B/2010. AB határozat). Eljárása tehát nem tekinthető a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti, az elévülést megszakító eljárásnak. Azaz egy közokirat végrehajtási záradékolása során nem teljesül a (3) bekezdés alkalmazásának második és harmadik feltétele (indokolás 26. bekezdés). Továbbá a 28. bekezdés rögzíti, hogy a jogosultnak nincs jogszabályi kötelezettsége arra, hogy egy záradékolható okirat esetén követelését közvetlen végrehajtás útján érvényesítse. Attól, hogy általában ez tekinthető célravezetőnek, belátása szerint perben is érvényesítheti igényét. Záradékolásra vonatkozó kötelezettség hiányában pedig annak elmulasztása nem vezethet jogvesztéshez. Az ezzel ellentétes értelmezés azért is aggályos, mert az elévülési idő számítása kizárólag a követelés lejártának időpontján alapul, és így lényegesen kevesebb időt biztosít a jogosult részére követelése végrehajtás útján történő érvényesítésére, mint más esetekben. A Ptk. 327. § (3) bekezdésének a – záradékolható közokiratokra való – kiterjesztő értelmezése tehát a jogosult részére kifejezett jogvesztést eredményezne. Az Alaptörvény 28. cikke szerinti értelmezés alapján azonban nem vonható le olyan következtetés, hogy a jogalkotó a záradékolható közjegyzői okiratok esetében az elévülés megszakításának lehetőségét ilyen mértékben korlátozni kívánta volna.

[25] A határozat 3. pontja értelmében tehát a Kúria felperesek keresetében megjelölt ügyszám1 számú, valamint az elsőfokú bíróság ítéletében megjelölt ügyszám4. számú és a BH2014. 151. számon közzétett határozatai kötelező érvényüként nem hivatkozhatóak. Erre tekintettel az alperes alappal hivatkozott arra, hogy a perben a Ptk. 327. § (3) bekezdése nem lett volna alkalmazható. Az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az alperes ellenkérelmében előadott tények alapján a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint bekövetkezett-e az elévülés megszakadása. Eltérő jogi álláspontja folytán azonban ezt nem tette. De a Pp. 383. § (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság a felülbírálati jogkörének korlátai között határozhat a perben érvényesített jog, illetve az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérelmekről is, amelyeket az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetve amelyről nem határozott. Ezért a Fővárosi Ítéltábla érdemben vizsgálhatta az elévülés megszakadásának kérdését a Ptk. 327. § (1) bekezdése alapján.

[26] E körben a felperesek vitatására tekintettel elsősorban azt kellett eldönteni, hogy az alperes ügyszám9/4. számú beadványa miként értékelendő, és mennyiben vehető figyelembe. Abból kellett kiindulni, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban az érdemi védekezését – a 13. sorszámú perfelvételi irat szerint – arra a tényelődadásra alapította, hogy a 2018. június 21-én kelt, és a felperesek részére június 28-án kézbesített írásbeli felszólításával szakította meg utoljára az elévülést. Ehhez képest a ügyszám9/4. számú beadványában az ellenkérelmének alapját képező tényelődadást változtatta meg, amikor immár arra is hivatkozott, hogy az elévülést a 2023. március 16-i, illetőleg 2024. évi felszólítások ismételten megszakították. A Pp. – az annak módosításáról szóló 2020. évi CXIX. törvény 1. § (1) bekezdése által 2021. január 1-i hatállyal módosított – 7. § (1) bekezdés 4. pontjában írt definíció alapján azonban az alperes érdemi védekezését megalapozó tényelődadás megváltoztatása már nem minősül ellenkérelem-változtatásnak. Tehát a ügyszám9/4. számú beadvány nem esik a Pp. 373. § (1) bekezdése szerinti ellenkérelem-változtatási tilalom hatálya alá, ezért annak jogszerűségét nem e rendelkezés, hanem a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján kell megítélni.

[27] Ez utóbbi kimondja, hogy a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna. Ezek a feltételek pedig – az alperes hivatkozásával ellentétben – az adott esetben nem teljesülnek, mert az előadott új tények, azaz a 2023. március 16-i keltezésű írásbeli felszólítás 2023. március 31-i kézbesítésének ténye a tárgyalás berekesztését megelőzően történt és erről az alperesnek nyilvánvalóan tudomása is volt. A Pp. 373. § (2) bekezdésének szó szerinti értelmezése alapján tehát az alperes már a fellebbezésében sem, de a ügyszám9/4. számú beadványban – másfél évvel az elsőfokú ítélet meghozatalát követően – különösképpen nem adhatta volna elő ezen új tényt.

[28] Az Alaptörvény 28. cikke szerint azonban a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve az annak megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A Pp. 373. §-ának az ellenkérelem-változtatást lehetővé tevő szabályához fűzött indokolás szerint pedig annak célja a perújítási eljárások elkerülése volt. Ebből következően a Pp. 373. § (2) bekezdését a Pp. perújítás megengedhetőségét szabályozó 394. §-ával összhangban kell értelmezni, és minden esetben meg kell engedni az új tény állítását, ha az egyébként perújítás alapjául is szolgálhatna.

[29] Ez utóbbi kimondja, hogy a perújítás megengedhető, ha a fél önhibáján kívül nem volt abban a helyzetben, hogy a perújítási kérelmében felhozott tényt, bizonyítékot vagy határozatot a korábbi eljárás során érvényesítse, így különösen, hogy azt ellentmondás, fellebbezés vagy csatlakozó fellebbezés keretében előadja. Azaz a Pp. minden önhibán kívül

érvényesíteni elmulasztott tényre való hivatkozást megenged a perújítási kérelemben. Az önhiba hiányának kategóriájába a korábban már megvolt, de a perújító fél előtt – rajta kívül álló okból – nem ismert tényeken vagy bizonyítékokon túl nyilvánvalóan beletartozik minden általa ugyan ismert, de korábban a jogvita szempontjából irreleváns, ezért elő nem adott tény és bizonyíték is.

[30] A Pp. 3. §-a szerinti perkoncentráció elvének érvényesítése érdekében ugyanis a felperesnek a Pp. 170. § (2) bekezdés c) pontja értelmében kizárólag az érvényesíteni kívánt jogot és a kereseti kérelmet megalapozó tényeket, az alperesnek pedig a Pp. 199. § (2) bekezdés bc) pontja alapján kizárólag a védekezését megalapozó tényeket kell előadnia. Ami tehát az adott pillanatban nem releváns, azt a feleknek nem kell előadniuk, ha azonban utóbb relevánssá válik, akkor arra a perújító fél hivatkozhat perújítási okként. A perújítás szabályainak helyes értelmezései szerint tehát a perújítást minden olyan esetben is meg kell engedni, amikor azt valamilyen, a perújítón kívül álló okból később relevánssá vált új tényre alapozzák. Ebből következően a Pp. 373. § (2) bekezdését is ennek megfelelően kell értelmezni a jogalkotó által kitűzött cél elérése, azaz a perújítási eljárások elkerülése érdekében.

[31] Az adott esetben a ügyszám9/4. számú beadványban előadott új tény 2023. március 31-én keletkezett, mert ekkor került kézbesítésre az I. rendű felperes részére a 2023. március 16-i fizetési felszólítás. E tényről az alperesnek nyilvánvalóan már az elsőfokú tárgyalás berekesztését, azaz 2023. május 23. napját megelőzően tudomása volt, mivel a tértivevény hozzá érkezett vissza. Tekintettel azonban arra, hogy az elévülés a 2018. június 28-án kézbesített fizetési felszólítások miatt csak 2023. június 28-án járt le, ezért akkor ennek a ténynek még nem volt jelentősége a perben. Azt tehát az alperesnek nem kellett előadnia az elsőfokú eljárásban, erre helyesen hivatkozott a fellebbezési tárgyaláson. Amikor azonban 2023. június 29-én az alperes átvette a keresetnek helyt adó elsőfokú ítéletet, illetőleg amikor 2023. július 11-én előterjesztette a fellebbezését, akkor már tudta, hogy a per jogerős befejezésének hiányában az elévülési idő ismételt megszakításának perdöntő jelentősége van. De az alperes – bár a fentiek szerint megtehetette volna – a fellebbezésében még nem hivatkozott erre az időközben relevánssá vált tényre.

[32] E körben alaptalanul érvelt az önhiba hiányával a jogi képviselő személyében bekövetkezett változás miatt, mert a fellebbezést előterjesztő új jogi képviselő általános meghatalmazását már fél évvel korábban, 2022. november 24-i hatállyal bejegyezték az általános meghatározások nyilvántartásába. A professzionális szervezettel működő alperes esetében a jogi képviselő személyében ennyivel korábban bekövetkezett változás ténye nyilvánvalóan nem minősül az önhibán kívüli körülménynek. Mivel pedig már a fellebbezés tekintetében is önhibának minősül az utóbb relevánssá vált új tény elő nem adása, a majdnem másfél évvel később – a másodfokú tárgyalást megelőzően egy nappal – a ügyszám9/4. számú beadványban tett tényelőadása nyilvánvalóan annak tekintendő. Ebben a beadványban tehát a Pp. 373. § (2) bekezdésének kiterjesztő, a perújítás szabályaival összhangban történő értelmezés esetén sem volt helye ezen új tény előadásnak. Erre tekintettel a Pp. 373. § (3) bekezdése szerinti utólagos bizonyítás sem volt fogatosítható ennek alátámasztására.

[33] A Fővárosi Ítéltáblának tehát kizárólag a már az elsőfokú eljárásban alperes által előadott tényekre tekintettel kellett vizsgálnia az elévülés esetleges bekövetkezésének kérdését. E körben alaptalanul hivatkozott az alperes a per felperesek általi megindítására, mint az elévülés nyugvását okozó körülményre. Ez a tény ugyanis nem akadályozhatta meg azt, hogy az alperes akár ebben a perben viszontkereset formájában, akár külön perben érvényesítse igényét a felperesekkel szemben vagy végrehajtási eljárást indítson, megszakítva ezzel az elévülést a Ptk. 327. § (1) bekezdése szerint. Abból kell tehát kiindulni, hogy az alperes a 2018. június 28-án kézbesített írásbeli felszólításokkal valóban megszakította az elévülési időt, az azonban ekkor újra indult, és 2023. június 28-án eltelt, tehát az alperes követelése ekkor elévült.

[34] A Fővárosi Ítéltábla ügyszám9/13. számú végzésével a felperesek Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmét, valamint keresetváltoztatás iránti kérelmét elutasította. A Pp. 131. § (1) bekezdése értelmében a bíróság valóban kezdeményezheti az Alkotmánybíróságnak a jogegységi határozat alaptörvény ellenességének megállapítására irányuló eljárását. Ezt azonban az adott esetben azért tartotta szükségtelennek a másodfokú bíróság, mert a 9/2023. számú Jeh. alaptörvény-ellenességétől és a Ptk. 327. § (3) bekezdésének adott esetben való alkalmazhatóságától függetlenül a felperesek keresetét megalapozottnak találta. Azaz az érdemi döntést az Alkotmánybíróság esetleges eljárása nem befolyásolta volna, ugyanakkor a kezdeményezés a peres eljárás további jelentős elhúzódását eredményezte volna. A keresetváltoztatást pedig azért utasította el, mert a Pp. 373. § (3) bekezdése szerint annak csak akkor van helye, ha az a (2) bekezdés szerinti – azaz fellebbezésben állított új – ténnyel áll közvetlen okozati összefüggésben. A fentiek szerint azonban az adott esetben a fellebbezés nem tartalmazott új tényállítást, azt az alperes csak a ügyszám9/4. számú beadványában adta elő. A felperesek által az előterjesztett másodlagos keresettel támadott szerződések érvényessége egyébként is független az azokból eredő alperesi követelés elévülésének kérdésétől.

[35] Minderre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés első fordulata alapján – a fenti eltérő indokokkal – helybenhagyta. Észlelte azonban, hogy az elsőfokú ítélet eredeti példányán a Pp. 346. § (7) bekezdésében foglaltak ellenére – adminisztratív hiba miatt – elmaradt az ítélethozatal helyének és idejének megfelelő keltezés feltüntetése, ezért ezt a hibát a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 353. §-a alapján kijavította.

[36] Az alperes fellebbezése tehát nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján másodfokú perköltséget is köteles fizetni a felperesek részére, melynek összegét a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség 50%-ában határozta meg az Ükr. 3. § (5) bekezdése alapján.

Dr. Örkényi László s.k.

a tanács elnöke, előadó bíró

Levek Istvánné dr. s.k.

bíró

Dr. Matosek Edina s.k.

bíró

A kiadmány hiteléül: